

10/11 – V3

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dep. Vertrouwelijk

695467

Maatschappelijk Beeld en Uitvoeringstoets

Departementaal vertrouwelijk

NCTV

Maatschappelijk beeld – Naleving (DD: 10 november 2021)

Algemeen

- De naleving van 3 van de 7 basisgedragsregels is significant gedaald (RIVM).
NB Dit betreft de meting tot 1 nov.
- Voor het niet controleren van het CTB worden voornamelijk officiële waarschuwingen uitgedeeld, afgelopen week is er vaker opgetreden in de vorm van last onder dwangsom en in een enkel geval tot sluiting over gegaan.
- Het wegverkeer laat een licht dalende trend zien. Het OV gebruik is na de herfstvakantie gestegen en stabiliseert zich.

Drukte in binnensteden/1,5m

- Bij 'restaurants en cafés' is het aantal pinbetalingen duidelijk gedaald (ING).
- Het draagvlak voor de anderhalve meter daalt al vrij lang en zakt verder weg in de laatste meetronde (RIVM).

Drukte in OV/Mondkapjesplicht

- Het OV gebruik is na de herfstvakantie gestegen en stabiliseert zich. Het niveau van het OV gebruik ligt de afgelopen weken gemiddeld op 67% ten opzichte van 2019 in dezelfde periode (I&W).
- Draagvlak voor mondkapjes in het OV is licht gedaald, naleving blijft stabiel (RIVM).

Thuiswerken

- Het wegverkeer laat een licht dalende trend zien. Het niveau van het personenverkeer op de hoofdwegen ligt de afgelopen weken doordeweeks op gemiddeld 92% ten opzichte van 2019 in dezelfde periode.
- Het OV gebruik is na de herfstvakantie gestegen en stabiliseert zich. Het niveau van het OV gebruik ligt de afgelopen weken gemiddeld op 67% ten opzichte van 2019.
- Het aantal werkenden dat thuis kan werken is stabiel (55,0% t.o.v. 54,3% vorige meetronde, RIVM)
- Naleving van het thuiswerkadvies is dalend (57,8% tov 61,2% vorige meetronde, RIVM).
- Gemiddeld aantal uren dat thuis gewerkt wordt door mensen die thuis kunnen werken is dalend (47,2% t.o.v. 52,5% vorige meetronde, RIVM).

Corona toegangsbewijs (CTB)/Sluitingstijd horeca

- Het draagvlak voor het CTB van locaties die (potentieel) frequenter bezocht worden (zoals een horecagelegenheid) is lager dan locaties die men minder frequent bezoekt (concert of festival).
- Controle op het CTB vindt wisselend plaats:
 - Een groot deel van de ondernemers controleert wél op het CTB.
 - De controle op het CTB vindt echter niet altijd plaats in combinatie met de ID check.
 - Voor sportkantines, clubhuizen, buurtcentra, etc. is het lastiger om te controleren omdat zij afhankelijk zijn van vrijwilligers.
 - Een enkele (horeca)ondernemer controleert bewust niet op het CTB, op deze signalen wordt gereageerd door gemeenten/politie.
- Voor het niet controleren van het CTB worden voornamelijk officiële waarschuwingen uitgedeeld, afgelopen week is er vaker opgetreden in de vorm van last onder dwangsom en in een enkel geval tot sluiting over gegaan.
- Een aantal Veiligheidsregio's geeft aan dat er steeds meer (illegale) georganiseerde feesten plaatsvinden in bijv. afgehuurde bedrijfspanden.
- De politie heeft de problemen met gemeenschappelijke sluitingstijd van 00.00 uur, hierdoor staat iedereen tegelijk buiten (vaak onder invloed) en ontstaan openbare orde problemen.

Reizen

- Het internationale grensverkeer ligt tussen 92% en 96% van het niveau van 2019 in dezelfde periode (I&W).
- Het aantal vluchten via Nederlandse luchthavens vertoont een stijgende trend. Het niveau ligt de laatste weken gemiddeld rond bijna 80% ten opzichte van 2019 in dezelfde periode (I&W).

Hoofdlijnen Sociaal Maatschappelijke en Economische Reflectie

Trojka op maatregelen

Hoofdboodschap: Een CTB-plicht voor niet-essentiële detailhandel en dienstverlening en in de werksfeer gaan gepaard met aanzienlijke SME-kosten, zeker in het licht van de krapte op de arbeidsmarkt. Mochten aanvullende maatregelen nodig zijn dan zijn vanuit SME-perspectief een verbreding van de CTB-plicht en invoering van 2G wel te prefereren boven een (gedeeltelijke) lockdown.

- Maatregelen om de zorg te ontlasten of besmettingen terug te dringen hebben per definitie een maatschappelijke impact. In de context van een beperkte zorgcapaciteit bestaat er dus een uitruil tussen maatregelen die iedereen treffen en maatregelen die vooral ongevaccineerden treffen.

CTB in niet-essentiële detailhandel en dienstverlening

- Een CTB-plicht in de niet-essentiële detailhandel en dienstverlening is, voor zover überhaupt uitvoerbaar, voor ondernemers een lastige maatregel.
- De 56.000 niet-essentiële winkels worden naar schatting door 300 tot 550 miljoen (niet unieke) bezoekers per maand bezocht, veelal voor korte bezoeken. Er moet dus een groot aantal mensen bij toegang tot de winkel gecontroleerd worden op een CTB, terwijl er normaal gesproken geen sprake is van een toegangscontrole. Ook in deze sector is er schaarste aan personeel (ruim 36.000 vacatures in het tweede kwartaal van dit jaar), waardoor dit moeilijk te organiseren is. 80% van de winkeliers ziet de maatregel als onuitvoerbaar. Dit gebrek aan draagvlak zet vermoedelijk de naleving onder druk.
- De niet-essentiële dienstverlening omvat een nogal uiteenlopende verzameling diensten; in algemene zin geldt dit punt daarvoor in mindere mate.
- Een CTB-plicht voor niet-essentiële detailhandel zal ook leiden tot een (versnelling van de) verschuiving van offline naar online, met deels blijvende gevolgen, ook voor de leefbaarheid in binnensteden. Ook ontstaat deels een ongelijk speelveld tussen essentiële en niet-essentiële detailhandel, aangezien het assortiment deels overlapt.
- Een CTB-plicht in de detailhandel draagt bij aan het vergroten van polarisatie, mede omdat voor zover bekend een zeer klein deel van de besmettingen terug kan worden gevoerd naar winkels.
- Vanuit de sector is er een alternatief aangedragen met een maximale bezetting per x m² winkeloppervlak. Gezien de bredere reikwijdte (gehele detailhandel) waardoor een gelijk speelveld behouden blijft, het draagvlak binnen de sector en een minder polariserend effect, verdient dit de voorkeur indien dit epidemiologisch een minimaal gelijk effect heeft.

CTB in de werksfeer

- CTB's in de werksfeer kunnen leiden tot uitval van werknemers. De consequenties voor werknemers die geen CTB willen overleggen zijn groot, omdat ze in veel gevallen hun werk niet meer kunnen doen.
- Een CTB-regime in de werksfeer betekent voor een groep werkenden dat zij zich iedere dag moeten laten testen. De vraag is of dat in de praktijk realistisch is.
- CTB in de werksfeer leidt daardoor waarschijnlijk tot uitval van werknemers in CTB-sectoren, terwijl in veel sectoren al personeelstekorten zijn. Zo waren er bijvoorbeeld in de horeca eind 2^e kwartaal 82 vacatures per 1000 banen, de hoogste vacaturegraad van alle economische sectoren. De uitlegbaarheid van CTB in de werksfeer voor sectoren waar nu CTB (zoals de horeca) geldt voor bezoekers is groter.
- Ook voor werknemers die geen CTB willen overleggen is de impact groot. Werknemers met een nulurencontract zullen in praktijk minder vaak (of helemaal niet meer) worden opgeroepen en daardoor inkomen verliezen. Ook voor werkenden met een vast contract kan deze maatregel grote sociaalmaatschappelijke gevolgen hebben, omdat er niet altijd vervangend werk te vinden is, waardoor zij de facto hun werk niet meer kunnen uitoefenen. Deze mensen lopen het risico sociaal geïsoleerd te raken. Bovendien bestaat bij het verlaten van de arbeidsmarkt altijd het risico dat dit

langetermijneffecten heeft. Wel draagt CTB op de werkvloer bij aan het veiligheidsgevoel van werknemers die nu mogelijk werken met ongevaccineerde en niet-geteste collega's.

- Op die manier heeft deze maatregel grote kosten voor zowel ongevaccineerde werkenden (testplicht dan wel baan- of inkomensverlies) en ondernemers (zoeken naar vervangend werk, loondoorbetaling). De precieze effecten zijn sterk afhankelijk van de maatvoering. Een verscherpt thuiswerkadvies (of verbeterde naleving daarvan) is te prefereren boven CTB in de werksfeer vanuit SME-perspectief.

CTB in de zorg

- CTB in de zorg kan leiden tot uitval van ongevaccineerd zorgpersoneel, omdat zij hun werk niet meer kunnen doen.
- CTB's voor zorgpersoneel dragen waarschijnlijk bij aan uitval van ongevaccineerde zorgmedewerkers. Dit vergroot bestaande personeelstekorten. In het tweede kwartaal van 2020 stonden ruim 45 duizend vacatures open in de zorg. De druk op de zorg loopt hierdoor verder op.
- Daarnaast tast toepassing van CTB in de zorg de bestaanszekerheid van ongevaccineerd personeel aan, zeker als werk op basis van flexcontracten wordt uitgevoerd. Vanuit brancheverenigingen is er weinig draagvlak voor een CTB in de zorg, wat waarschijnlijk de naleving onder druk zet.
- Positief effect van CTB in de zorg is dat verzorgend personeel veelal werkt met kwetsbare groepen met een hoog risico om de druk op de zorg te vergroten.
- Tot slot kan een CTB voor bezoekers leiden tot gevoelens van eenzaamheid onder patiënten of mensen in verpleeghuizen.
- Invoering van 2G in de huidige CTB-sectoren** is economisch gezien minder schadelijk dan beperkende maatregelen zoals sluiting. 2G heeft als positief bijeffect dat het de vaccinatiegraad waarschijnlijk meer verhoogt dan het CTB. 2G heeft wel verstrekkende gevolgen voor ongevaccineerden.

Inschatting effecten o.b.v. afwegingskader	Maatschappij	Economie
CTB werksfeer		
CTB niet-essentiële detailhandel & diensten		
Thuiswerkadvies 100%		
CTB zorg (bezoekers + personeel)		
Advies om overal 1,5m te houden*		
CTB binnensport*		
CTB horeca*		
Thuiswerkadvies 50%*		
CTB evenementen*		
CTB doorstroomlocaties (w.o. kunst en cultuur)*		
CTB terrassen*		
Mondkjesplicht*		
Binnenlands reisadvies*		

Hoofdpijnen Sociaal Maatschappelijke Reflectie SCP op maatregelen

Continueren bestaande maatregelen

- Enkele sectoren, waaronder de culturele sector, de horeca en evenementenbranche zijn hard geraakt door de crisis en bijbehorende maatregelen. De vrijetijdsbesteding die deze gelegenheden bieden, zijn voor veel mensen belangrijke activiteiten die bijdragen aan ontplooiing, ontspanning, plezier en ontmoeting.
- Het vasthouden van de bezoekersnormen en sluitingstijden van de horeca brengt financiële gevolgen voor de getroffen sectoren met zich mee. Er zijn twijfels over de effectiviteit van deze maatregelen. Het is belangrijk het doel en de effectiviteit van bestaande maatregelen helder te onderbouwen en inzichtelijk te maken.
- Onderzoek van de RIVM gedragsunit laat zien dat met name de hygiënemaatregelen nog altijd goed worden nageleefd. Afstand houden van anderen kan in de praktijk niet altijd kan worden gerealiseerd. Bijna zes op de tien deelnemers van het onderzoek zegt dat het lukt om voldoende afstand te houden, ruim vier op de tien lukt dat dus niet.
- Het geldende thuiswerkadvies blijkt steeds lastiger in praktijk te brengen. Uit de september meting van de RIVM gedragsunit blijkt dat mensen die thuis kunnen werken dat gemiddeld 58% van hun werkuren doen. De sinds december ingezette daling van dit percentage zet zich daarmee voort.
- Bij alle communicatie, zowel over maatregelen als het vaccinatiebeleid, is het belangrijk aandacht te hebben voor hoe informatie iedereen bereikt, en welke kanalen daarvoor kunnen worden gebruikt.
- De meer fundamentele boodschap over de uitlegbaarheid van besluiten en het belang van een betrouwbare overheid wordt ons inziens ook bevestigd door onderzoek van het RIVM naar de voorkeuren van mensen over mogelijke opschaling van maatregelen dit najaar. Volgens het RIVM volgen drie belangrijke principes uit de redeneringen van mensen: kies effectieve maatregelen, kies maatregelen die tot weinig negatieve (lange termijn) effecten leiden en kies generieke maatregelen i.p.v. maatregelen die een specifieke groep of gebied raken.
- Tot slot is het belangrijk te waken voor stigmatisering van bevolkingsgroepen. Voorkom dat gehele groepen – zoals op dit moment niet-gevaccineerden – worden weggezet als onwillig, onwetend of onverantwoordelijk. We adviseren de verschillende perspectieven en zorgen van mensen te erkennen en nadrukkelijk mee te nemen in de communicatie en informatievoorziening (zie van Bochove et al. 2021). Dit zou kunnen voorkomen dat tegenstellingen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden verder worden verscherpt en tot grotere spanningen in de samenleving leidt.

Mogelijke verzwarende maatregelen

- Het is te verwachten dat de mensen die het hardst zijn geraakt door de crisis in de afgelopen anderhalve jaar, hiervan in het najaar en de winter nog niet of onvoldoende zijn hersteld. Verdere negatieve gevolgen en ervaringen komen daar dus bovenop en kunnen ook invloed hebben op het draagvlak voor beleid vanuit deze groep en de naleving van maatregelen.
- Ook geldt dat hoe restrictiever het pakket aan maatregelen en hoe langer dit voortduurt, hoe lager het (gemiddeld) psychisch welbevinden van burgers en hoe hoger de (gemiddelde) gevoelens van eenzaamheid. De hoge bezettingsgraad van corona patiënten in de ziekenhuizen leidt tevens tot uitgestelde zorg met nadelige gevolgen voor zowel de gezondheid als kwaliteit van leven. Daarbij zijn een aantal groepen in de samenleving harder geraakt door de coronacrisis dan andere groepen.
- De sociaal-maatschappelijke gevolgen van de crisis – zoals een lager psychisch welbevinden, eenzaamheidsgevoelens en opgelopen schulden - herstellen zich minder snel dan de besmettingscijfers. Het is belangrijk de ontwikkeling in sociaal-maatschappelijke effecten in het oog te houden en rekening te houden met een mogelijk verhoogde vraag naar ondersteuning vanuit het sociaal domein en de geestelijke gezondheidszorg – ook in de periode na de crisis.
- Heldere en transparante communicatie en toegankelijke informatievoorziening is belangrijk voor draagvlak in de samenleving, vertrouwen in instituties en voor het bereiken van zowel kwetsbare groepen als de mensen die niet gevaccineerd zijn. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het doel en de effectiviteit van nieuwe maatregelen helder te onderbouwen en inzichtelijk te maken. Daarnaast verdient het de aanbeveling in de communicatie voldoende aandacht te besteden aan de betekenis van de gedeelde (en eigen) verantwoordelijkheid van mensen voor hun gezondheid en die van anderen.

DGSC-19 indicatoren

KIES VOOR EEN (BASIS)SET AAN CONCRETE, WEINIG INVASIEVE GEDRAGSREGELS DIE OOK IN DE ENDEMISCHE FASE RELEVANT/PROPORTIONEEL ZIJN.

Weinig invasieve maatregelen zoals goed handen wassen, geen handen schudden, niezen in de elleboog en elkaar (1,5m) ruimte geven zijn lang vol te houden en kunnen rekenen op relatief veel draagvlak in de samenleving. Naleving van maatregelen wordt beter als concreet handelingsperspectief wordt geboden en gedrag een routine kan worden. Dat lukt alleen bij consistent beleid.

**BIED MENSEN CONCREET
HANDELINGSPERSPECTIEF
HOE GEDRAGSREGELS
INVULLING KUNNEN KRIJGEN**

Voorbeelden: doe een zelftest als je met elkaar Sinterklaas, Kerst en Oud & Nieuw gaat vieren; blijf met een snotneus thuis; was je handen voordat je koffie haalt voor een ander op je werk etc..

**MAAK GEEN ONDERSCHIED
IN GEDRAGSREGELS TUSSEN
GEVACCINEERDEN EN NIET-
GEVACCINEERDEN.**

Naleving van gedragregels onder gevaccineerden ligt veel hoger dan onder niet-gevaccineerden. Het gedrag van gevaccineerden wordt dan de sociale norm. Regels alleen voor niet-gevaccineerden werkt juist contraproductief.

**BENADRUK HET BELANG
VAN HET THUISBLIJVEN BIJ
KLACHTEN, ÓÓK ALS JE
ALLEEN EEN SNOTNEUS
HEBT, ÓÓK ALS JE GEEN
CORONA HEBT EN ÓÓK ALS
JE GEVACCINEERD BENT.**

Je wilt anderen niet besmetten, ook al is het een gewone griep.

**MAAK BIJ DREIGING
OVERBELASTING ZORG
MONDKAPJES VERPLICHT OP
PLEKKEN WAAR GEEN 1,5
METER AFSTAND KAN
WORDEN GEHOUDEN EN
GEEN CTB GELDT, MAAR
MAAK GEEN NORM VAN DE
1,5 METER.**

Weer terug naar de 1,5 meter wekt verwarring (jojo-beleid).. Houd je bij het advies om elkaar (1,5 meter) de ruimte te geven dat opgenomen is in de (basis)set van gedragsregels cg. maatregelen.

**SCHERP BIJ DREIGING
OVERBELASTING ZORG HET
THUISWERKADVIES AAN,
OOK VOOR
GEVACCINEERDEN.**

Maak het advies zo concreet mogelijk: bv. ga max. 2 dagen per week naar je werk; maar ook werk thuis bij een snotneus, ook als je gevaccineerd of al eerder corona hebt gehad.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Rijk (I)

Handhaving algemeen

- Met covid-19 als katalysator heeft een verdieping en verbreding plaatsgevonden van maatschappelijk ongenoegen. Tevens zijn signalen van zowel horizontale polarisatie (burgers onderling) als verticale polarisatie (burgers –overheid) waar te nemen. Met het instellen van nieuwe maatregelen die door een deel van de bevolking als (vrijheids)beperkend zullen worden gezien, is de verwachting dat al dan niet kortstondig een opleving van maatschappelijk ongenoegen zal ontstaan. Te denken valt aan (grote) demonstraties die mogelijk een grimmig verloop kennen. Tevens zou de tweespalt tussen gevaccineerd en niet gevaccineerd verder kunnen verdiepen.
- Hoewel de verwachting is dat de overgrote meerderheid van de bevolking zich aan nieuwe maatregelen zal houden, is het sentiment dusdanig dat wellicht op grotere schaal dan voorheen vanuit zowel voor als tegenstanders van het coronabeleid, sprake zal zijn van burgerlijke ongehoorzaamheid.
- Indien gedragsmaatregelen specifiek voor niet-gevaccineerde personen worden ingesteld, dan kan hierop niet strafrechtelijk gehandhaafd worden omdat ter bewijsovereenkomst de vaccinatiestatus (medische status) moet blijken.

CTB en handhaving

- De invoering van de huidige CTB heeft bij een deel van de bevolking voor ongenoegen gezorgd en conflicten tussen burgers onderling (horizontale polarisatie). Uitbreiding of aanpassing van de CTB zou kunnen leiden tot meer maatschappelijk ongenoegen en een toename van polarisatie.
- Een valide argument (en ook dat ter terechtzitting succesvol is gebleken) is dat een CTB niets zegt over de medische status van een persoon en daarmee niet discriminerend kan zijn. Een negatieve testverklaring leidt immers ook tot een geldig CTB. Alleen met deze voorwaarde is een CTB duurzaam en breder inzetbaar.
- Uitbreiding van CTB in andere sectoren is mogelijk. Ondernemers of beheerders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het naleven van de corona maatregelen en het controleren op CTB's. Eventuele sectorale toezicht en handhaving moet door de daartoe geëigende (sectorale) toezichthouders plaatsvinden. Hierna volgt als sluitstuk bestuurlijke handhaving. De inzet van de politie in sectoren is tot op heden gebaseerd op de noodzaak om als sterke arm op te treden. Er ontstaat een diffuus beeld in winkelcentra, waar je op de ene plek een mondkapje op moet (levensmiddelen) en op de andere plek niet omdat daar een CTB verplicht is (kledingwinkel). Dat kan verwarring opleveren en zal voor een deel van de bevolking niet-uitlegbaar zijn.
- Het invoeren van CTB's voor personeel binnen de zorg kan invloed hebben op het beschikbare zorgpersoneel in een reeds krappe arbeidsmarkt. Het niet kunnen bieden van voldoende zorg, kan direct invloed hebben op de openbare orde rondom een zorginstelling.
- Het invoeren van CTB's voor bezoekers binnen de zorg, kan gespannen situaties opleveren in en rondom zorginstellingen. Denk hierbij aan het weigeren van toegang i.v.m. het ontbreken van een CTB bij situaties als geboorte en (dreigende) sterfte van personen. Dit kan direct invloed hebben op de openbare orde rondom een zorginstelling. De politie schat in dat tegenstanders van het coronabeleid dit soort situaties

mogelijk publiekelijk zullen exploiteren.

- Het feitelijk mogen vragen naar een CTB in werk gerelateerde omgevingen en de bevoegdheid die hier vanuit werkgevers voortvloeit om daarop maatregelen te nemen, is mogelijk. Er is binnen de huidige wetgeving echter geen verplichting en derhalve is geen handhaving op deze maatregel mogelijk.

Feestdagen

- Met de feestdagen in het vooruitzicht kunnen de invoering van nieuwe, meer vrijheid beperkende maatregelen, zorgen voor meer onrust en sentimenten in de maatschappij.
- Het invoeren van CTB's binnen de niet-essentiële detailhandel en dienstverlening, kan op gespannen voet staan met de feestdagen. De feestdagen zorgen voor extra drukte binnen deze sectoren, waarvan algemeen bekend is dat er op diverse plekken personeelstekort is. Dit kan een effect hebben op de haalbaarheid en de naleving van deze maatregel binnen deze sectoren.

Oud & Nieuw en vuurwerkverbod

- De argumentatie voor een eventueel verbod op vuurwerk, namelijk ter voorkoming van een extra druk op de zorg, dient goed en duidelijk uitgelegd te worden. Dit geldt ook voor andere verzwaringen van maatregelen.
- Binnen de context van de huidige maatregelen, levert een sluitingstijd in de horeca tijdens Oud & Nieuw van 00.00 uur een oncontroleerbare en daarmee onaantvaardbare druk op in de openbare orde.
- De politie adviseert om de sluitingstijd vrij te geven of in ieder geval ná 00:00 uur te leggen zodat sprake kan zijn van een gecontroleerde setting en gefaseerde uitstroom van publiek
- Vroegtijdig sluiten zal leiden tot massaal feestvieren in al dan niet besloten settings, zonder dat daar enige vorm van controle (CTB) op plaatsvindt.
- De inzet van de politie is altijd geweest dat er een verbod komt op het gevaarlijke knalvuurwerk en vuurpijlen, dat is er inmiddels. Daarnaast heeft de politie gewezen op het feit dat er effectievere straffen moeten komen en lokale initiatieven, zoals aftelmomenten en vuurwerkshows, worden gestimuleerd. Vanuit het perspectief van met name het geweld tegen politiecollega's, past een algeheel vuurwerkverbod komende jaarwisseling goed in de opmaat naar een permanent verbod. Daarnaast heeft een algeheel verbod vanuit het perspectief van handhaving de voorkeur boven verschillen tussen gemeenten of wijken.
- Voor nu ziet de politie zowel horizontale (burgers onderling) als verticale (burgers tegen overheid) polarisatie toenemen en dat lijkt met mogelijke nieuwe maatregelen richting oud en nieuw, niet minder te worden. Dat geldt echter voor alle maatregelen die tussen nu en oud en nieuw getroffen zullen worden, niet alleen voor een eventueel vuurwerkverbod. Maatregelen zouden in elk geval dus simpel, duidelijk en uitlegbaar moeten zijn en uniformiteit helpt daarbij. Ook moet een mogelijk vuurwerkverbod voor de komende jaarwisseling worden gezien in relatie tot de sluitingstijd van de horeca om 00.00 uur. Tot slot merkt de politie op dat het van groot belang is dat er heldere communicatie over de actuele reden (druk op de zorg) van het vuurwerkverbod plaatsvindt, dit komt ten goede aan de draagkracht onder de bevolking.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Rijk (II)

Vorstel invoering strafbepaling t.a.v. onjuist gebruik CTB

- OM en politie constateren dat toepassing van CTB in sectoren vermoedelijk voor een langere periode aan de orde zal zijn en het toepassingsbereik ervan mogelijk uitgebreid wordt. Mede ingegeven door toenemende polarisatie in de samenleving is de verwachting dat dit tot een toename in het aantal potentiële conflictsituaties zal leiden. Op dat moment wordt een beroep gedaan op de politie.
- Het beleid van de politie ten aanzien van CTB is tot op heden beperkt tot "optreden bij excessen en dienen als sterke arm." Dat beleid zal niet wijzigen maar naar verwachting zal de behoefte aan politie- inzet wel toenemen.
- Om te kunnen beschikken over een bruikbaar en laagdrempelig instrumentarium zodat waar nodig effectief kan worden gewaarschuwd of feitelijk bekeurd, wordt voorgesteld om het niet - of onjuist - gebruiken van een CTB strafbaar te stellen, analoog aan de strafbepaling voor niet gebruiken van een mondneusmasker op daartoe aangewezen locaties.

Toelichting

- De verplichting voor het gebruik van een QR code/ CTB is vergelijkbaar met de verplichting tot het dragen van een mondneusmasker. De afdwinging van de naleving van beiden ligt bij sectoren zelf maar als "stok achter de deur" is er wel een strafbepaling voor het niet dragen van een mondneusmasker. Deze bepaling ontbreekt tot op heden voor het niet (juist) gebruiken van een CTB.
- Er zijn een drietal argumenten voor invoering van strafbepaling op het niet of onjuist / vals gebruiken van een CTB:
 - De ervaringen bij het mondneusmasker hebben uitgewezen dat, ondanks de strafbepaling, handhavers er terughoudend mee omgingen om hiervoor een strafrechtelijke bekeuring uit te schrijven. Maar als "dreiging" is het een zeer bruikbaar instrument om mee te waarschuwen en juist verdere openbare ordeverstoringen te voorkomen. Dit is een vorm van reciprociteit van de overheid richting sectoren. Bij uitbreiding van het toepassingsbereik van CTB's is de verwachting zonder meer dat handhavers en politie meer meldingen zullen krijgen en dan is het zaak dat men beschikt over adequaat juridisch instrumentarium om te kunnen optreden, vergelijkbaar met gedragsmaatregelen op het gebied mondneusmaskers en voorheen groepsvorming of veilige afstand.

- Politie en OM hebben in diverse eenheden enkele gevallen van grootschalige fraude met aanbieden van QR codes inzichtelijk gemaakt. Een van de redenen voor deze nieuwe criminele markt is dat de gebruikers (dus niet de aanbieders) van valse QR codes navenant niet strafrechtelijk vervolgbaar zijn. Formeel juridisch is er wellicht sprake van valsheid in geschrifte maar de bewijsvoering en vervolging voor dit misdrijf is dusdanig arbeidsintensief dat dit niet in verhouding staat tot de feitelijk gepleegde gedraging en daardoor qua inzet niet te prioriteren is boven andere (high-impact) feiten. Een laagdrempelige strafbepaling die op straat afgedaan kan worden, geeft een beter bruikbaar instrumentarium, zonder dat dit meteen hoeft te betekenen dat er massaal op gehandhaafd moet worden (dat kan ook niet).
- Het strafbaar stellen van het niet - of onjuist gebruik van een CTB treft feitelijk alleen de doelgroep die er geen heeft of er onjuist gebruik van maakt. De "afschrikkende" werking die ervan uitgaat is daarmee beperkt.
- Geadviseerd wordt om strafbaarstelling als zodanig niet als nieuwe maatregel te communiceren (de maatregel CTB bestaat immers al). Strafbaarstelling beoogt alleen de naleving van het CTB beleid te verbeteren. Toezicht op de naleving van het toegangsbeleid door sectoren zelf zal plaats moeten blijven vinden, net zoals dat geldt voor de draagplicht van mondkapjes in bepaalde sectoren.
- De juridisch / strafrechtelijke houdbaarheid is hoogstwaarschijnlijk wel gekoppeld aan het feit dat de CTB in haar huidige vorm een medisch non-discriminatoire maatregel is.
- Het is geenszins de bedoeling dat er massale controles gaan plaatsvinden. Daartoe ontbreekt de capaciteit. Cijfermatig inzicht in bekeuringen zijn dan ook niet representatief voor de feitelijke naleving.

Implementatie

- Implementatie van strafbaarstelling duurt minimaal 14 dagen, na vaststelling van de feitelijke wettekst.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Lokaal

CTB uitbreiding naar niet-essentiële detailhandel en niet-essentiële dienstverlening.

- **Noodzaak:** Het is belangrijk om de noodzaak van een bredere inzet van het CTB voor specifieke sectoren duidelijk toe te lichten. Welke toevoeging heeft het CTB in niet-essentiële detailhandel als iedereen zonder CTB in een volle supermarkt mag lopen. Wat moet deze impactvolle maatregel opleveren? Mogelijke aanvullende maatregelen als 1,5 m of placheren is onwenselijk omdat dit indruist tegen het doel van het CTB: veilig en vrij bewegen.
- **Reikwijdte:** De systematiek houdt in dat in de wet de algemene reikwijdte voor CTB wordt gecreëerd en met de tijdelijke regeling zo gericht mogelijk wordt geactiveerd. Het kabinet geeft in de toelichting al zo veel mogelijk duidelijkheid over de te verwachten specifieke reikwijdte in de tijdelijke regeling. Hiermee lijken duidingskwesaties beheersbaar. Echter zijn er nog veel vragen over het onderscheid tussen essentieel en niet-essentieel. Een duidelijke afbakening en onderbouwing blijft een belangrijk aandachtspunt voor de uitlegbaarheid. Het is belangrijk om met heldere en uitlegbare regels te komen over wanneer het CTB noodzakelijk is en wanneer er sprake is van een uitzonderingssituatie. Dit geldt ook voor het inzet van CTB bij ander sectoren.
- **Controleerbaarheid:** Het coronatoegangsbewijs en de legitimatie zijn op zich vrij eenvoudig te controleren. In de praktijk is dit voor veel winkeliers niet makkelijk uitvoerbaar. Controle aan de deur zal voor velen niet mogelijk zijn (veel winkeliers staan alleen in de winkel of kampen met personeelstekorten). Ga met de sectoren in gesprek of en hoe de maatregelen uitvoerbaar zijn. Zo wordt voorkomen dat er daarna uitvoerbaarheidskwesaties opspelen. Belangrijk is dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is van klanten, ondernemers, overheid om deze regels goed te kunnen naleven. Ook moet er gekeken worden naar hoe ondernemers ondersteund kunnen worden bij de uitvoerbaarheid en controle van het CTB.
- **Handhaving:** Met de huidige reikwijdte van de CTB hadden wij al kenbaar gemaakt dat gemeenten hun maximale handhavingcapaciteit hadden bereikt en zij zelf hun prioriteiten moeten kunnen blijven bepalen. Handhaven moet geen doel worden, maar een laatste middel om in te zetten als dit nodig is. Met deze veel ruimere reikwijdte zouden gemeenten primair met steekproefsgewijze controle signalen aan de rijksoverheid moeten kunnen geven over de controlebereidheid van ondernemers. Het kabinet kan dan bepalen of met sectoren gerichtere afspraken moeten worden gemaakt en deze sectoren anders toch tijdelijk moeten worden gesloten. Er is ook noodzaak voor landelijk beleid gezien lokale inzet minimale effecten zal hebben.

CTB uitbreiding om zorginstellingen de bevoegdheid te geven om hun werknemers en bezoekers te vragen een CTB te tonen.

- Hier moeten de zorgsector en de patiëntenverenigingen vooral zelf op reflecteren. Gemeenten hebben geen directe betrokkenheid.
- Daarnaast is het belangrijk om morele en ethische punten af te wegen bij het willen inzetten van het CTB bij zorginstellingen.

Reflectie verbreden CTB inzet voor werknemers (aanvullend)

- Voor het draagvlak onder gevaccineerden zou het goed zijn als werkgevers aan werknemers een CTB (kunnen) vragen. Dit zorgt ervoor dat gevaccineerden vrijer zijn in hun keuze om op kantoor of thuis te werken.
- Voor de uitvoerbaarheid is het essentieel dat de werkgevers gefaciliteerd worden in hun controle op de CTB zonder dat zij een formele controlebevoegdheid krijgen. Al moeten werkgevers hier vooral ook zelf op reflecteren.
- In het geval er een CTB op de werkvloer wordt ingevoerd dan dient rekening gehouden te worden met de volgende factoren en consequenties:
 - Er is sprake van een tekort aan arbeidskrachten, juist ook in sectoren waarvoor mogelijk een CTB op de werkvloer voor wordt ingevoerd.
 - De discussie over vaccineren wordt hiermee naar de werkvloer verplaatst.
 - Er dient rekening gehouden te worden met de arbeid juridische- en rechtspositionele gevolgen in het geval van werkweigering c.q. zich ter beschikking stellen voor de arbeid en naar huis gestuurd worden door de werkgever.
 - Het wordt werkgevers moeilijk gemaakt als een CTB op de werkvloer een afweging van de eigen sector wordt gelet. Zowel in eigen geledingen met leden als in de toepassing op werknemers. In het geval het Kabinet een CTB op de werkvloer voor alle werkgevers verplicht stelt dan scheidt dat voor zowel werkgevers als werknemers duidelijkheid.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Juridisch (VR)

Algemene overwegingen bij uitbreiden CTB's

- De VR's stellen dat vanuit naleving en handhaafbaarheid heldere en uitlegbare regels van belang zijn.
- De VR's wijzen op mogelijke spanningen in de samenleving, met name onder jongeren. Maatregelen kunnen weerstand (demonstraties) en sentimenten (geen inkopen mogen doen tijdens feestdagen) oproepen.
- Verzoek is om voor een goede communicatiecampagne te zorgen en te kijken naar het draagvlak van de maatregelen in relatie tot doel en effect. Evident effectieve maatregelen vergroten het draagvlak.
- De VR's vragen om een conflictregel. Welk regime gaat voor: de activiteit of de locatie?
- Toezicht en handhaving van CTB's kent volgens de VR's zijn grenzen. Er is geen extra capaciteit. Zij vragen of de inspecties een rol kunnen spelen en of een bredere inzet van polsbandjes mogelijk is.
- De VR's vragen aandacht voor mensen die niet digitaal vaardig zijn.
- Vanuit openbare orde en veiligheid is oud en nieuw een knelpunt. De VR's vragen vroegtijdig helder te maken of bijvoorbeeld de sluitingstijden voor horeca en evenementen op 00.00 uur blijft staan en of er voor vuurwerkshows (evenementen) ook een CTB plicht geldt. Een landelijke lijn verdient de voorkeur.

Overwegingen bij uitbreiden CTB's naar niet-essentiële detailhandel en dienstverlening

- De VR's achten het van belang dat niet-gevaccineerden essentiële functies kunnen blijven bezoeken. Denk aan (levensmiddelen)winkels, overheidsinstellingen, scholen, zorginstellingen en apotheken.
- Volgens de VR's ligt het meer voor de hand CTB's in te voeren bij leisure/spel activiteiten dan bij winkels.
- Voor alle ondernemers, maar met name de kleine ondernemers gaat de invoering gepaard met extra lasten en capaciteit. Verzoek is om voor de CTB controles compensatie te bieden. Ook om draagvlak en naleving te vergroten.
- Bij de inzet van CTB's bij niet-essentiële detailhandel heeft het de voorkeur van de VR's dat polsbandjes kunnen worden ingezet in winkelgebieden om druk op de openbare orde en veiligheid te voorkomen (feestdagen).
- De VR's verwachten veel uitvoeringsvraagstukken: wat is een essentiële winkel en wat niet? Daarbij vragen zij aandacht voor het onderscheid tussen binnen en buiten, winkels waar zowel essentiële als niet-essentiële producten worden verkocht, meerdere functies in één winkel en voorzieningen als kledingbanken, parkeergarages, bank- of betalingsverkeer, reparatie/onderhoud, overheidswinkels en (bouw)markten.
- De VR's verzoeken i.v.m. de uitvoerbaarheid van een CTB plicht om een uitzondering voor de reguliere markten (food en non food).
- Ook voor de leisure activiteiten/niet-essentiële dienstverlening vragen zij om duidelijkheid. Daarbij is het verzoek om uit oogpunt van uitlegbaarheid zoveel mogelijk aan te sluiten bij de regels voor sport (voor o.a. jongeren en binnen/buiten).
- De VR's vragen om een uitzondering voor CTB en mondkapjes (bij placering op 1,5m voor) uitvaarten en huwelijksvoltrekkingen/geregistreerd partnerschap.

Overwegingen bij mogelijkheid zorginstellingen om werknemers en bezoekers CTB te vragen

- De VR's stellen dat een heldere definitie van het begrip 'zorginstelling' nodig is. Vallen hieronder bijvoorbeeld ook locaties zoals 55 plus woningen waar desgewenst zorg kan worden verleend?
- Verzoek van de VR's is om te onderzoeken of de invoering niet leidt tot extra knelpunten in zorgcapaciteit.
- Wat te doen bij noodgevallen of begeleiding voor hulpbehoevende patiënt? Geen toegang zonder CTB?

Overwegingen bij mogelijkheid werkgevers om werknemers CTB te vragen

- De VR's geven mee dat dit een zorgvuldige afweging vergt, gezien het belang van het kunnen voorzien in levensonderhoud. In dit kader dienen ook alternatieve maatregelen overwogen te worden.
- De VR's wijzen op de mogelijke spanningen, polarisatie en eventuele consequenties voor werknemers, zoals ontslag. Dit roept volgens de VR's ook de vraag op wie dit raakt. Kwetsbare gezinnen?
- In het verlengde daarvan vragen VR's wat dit betekent voor de zorg en de uitoefening van essentiële beroepen zoals brandweer, politie, scholen etc. Dreigen daar dan geen tekorten te ontstaan?
- De VR's vragen aandacht voor wat gaat gelden voor de toezichthouders. Krijgen zij ook een CTB-plicht?

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Inspecties (Inspectie SZW)

SZW

Algemeen

- De Inspectie SZW bekijkt onderstaande maatregelen vanuit de rollen en taken op basis van de arbeidsomstandighedenwet (ARBO) in de relatie werkgever – werknemer. Overeenkomstig de eerdere besluitvorming dient, als er sprake moet zijn van enige vorm van handhaving door de inspectie SZW, die te zijn gestoeld op (nieuwe, tijdelijke) bepalingen in de ARBO-wet.
- De Inspectie SZW heeft nu geen rol/taak in de handhaving van het coronatoegangsbewijs (CTB). De Inspectie SZW geeft bij de CTB-varianten mee dat:
 - als aan de 'kan' bepaling eisen ten aanzien van zorgvuldigheid worden verbonden, handhaving hierop een interpretatieprobleem kent;
 - als het een 'moet' bepaling wordt voor de werkgever, er daarmee een heldere norm zou ontstaan die qua handhaving minder problematisch zal zijn.

Inzet Coronatoegangsbewijzen

- Uitbreiden binnen huidige door wet aangewezen sectoren (sport, kunst en cultuur, horeca en evenementen).
 - De Inspectie SZW heeft geen rol/taak in de handhaving CTB in de bedrijf-klant relatie. Als dit wordt uitgebreid naar de werkgever-werknemer relatie, kan dat anders worden. Zie onder.
- Mogelijkheid creëren dat werkgevers aan werknemers een CTB (kunnen) vragen.
 - De 'mogelijkheid creëren' levert de Inspectie SZW in beginsel geen toezicht of handhaving op. Wel kan het zijn dat anderen dan werkgevers hier op 'meeliften', maar dat is dan niet voor de Inspectie SZW.
 - Als CTB in de Wpg geregeld wordt/blijft, heeft de Inspectie SZW geen rol/taak. Als er rol/taak komt op grond van ARBO dan kan de Inspectie SZW aan zet zijn. De Inspectie controleert de werkgever op naleving van zijn verplichtingen. Dat vereist een duidelijke norm (zoals die in de horeca aan de deur).
 - Uitgangspunt is dat de werkgever niet mag vragen naar ziekte. Als er een mogelijkheid komt om dit te vragen, zal dit vanuit handhavingsperspectief op het eerste oog niet veel gevolgen hebben.
 - Aan het creëren van de mogelijkheid om naar het CTB te vragen, zitten nog wel de nodige juridische haken en ogen. Het opnemen van een specifieke verplichting in de Wpg in plaats van het creëren van een mogelijkheid om naar een CTB te vragen, lijkt juridisch beter haalbaar. Daarnaast kan dan sprake zijn van een handhaafbare norm, waar Inspectie SZW een rol kan spelen, mits er een aanwijzing als toezichthouder in het kader van de Wpg komt (wat de Inspectie onwenselijk vindt).
 - Werknemers in de zin van de ARBO zijn personen met een arbeidsovereenkomst, uitzendkrachten en personen die onder gezag werken. Maar let op in o.a. de bouw komen er veelvuldig ZZP-ers, leveranciers en steeds vaker ZZP-ers/medewerkers/uitzendkrachten met een migratie-achtergrond op de arbeidsplaats, waarbij ook binnen- en buitenwerk door elkaar loopt.

- Uitbreiden van de verplichte CTB inzet naar niet-essentiële detailhandel en niet-essentiële dienstverlening (zoals pret- en dierenparken)
 - De Inspectie SZW verwacht dat handhaving hierop lastig zal zijn. De inspectie heeft geen rol/taak in de handhaving hierop.
- Uitbreiden van CTB: creëren van de mogelijkheid om zorginstellingen de bevoegdheid te geven om hun werknemers en bezoekers te vragen een CTB te tonen voor het verlenen van toegang tot de zorginstelling.
 - De vraag is of men de gevolgen van het niet tonen (omdat men het weigert om dit soort informatie met de werkgever te delen of geen positief resultaat kan tonen omdat men niet gevaccineerd of getest is) scherp voor ogen heeft. Kunnen afspraken worden gemaakt met werknemers over aanvullende afspraken (thuiswerken, ander gedeelte van de arbeidsplaats werken, aanvullende beschermingsmiddelen dragen)?
 - Het hoeft voor werknemers niet direct aanleiding te zijn om de toegang te weigeren (zoals bij bezoekers wel gebeurt). Werknemers hebben immers een andere positie dan bezoekers. Die laatste groep kan kiezen om niet naar een locatie te gaan.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (I)

Kernoverwegingen:

- Veranderingen in draagvlak zijn voorspellers voor veranderingen in naleving.
- Voor draagvlak en naleving is nodig dat maatregelen noodzakelijk, effectief, uitvoerbaar en handhaafbaar zijn: stem af met burgers en uitvoerende organisaties.
- Wijzigingen in naleving van de basismaatregelen: gezien korte tijd tussen persconferentie en extra gedragsmeting geen grote verschuivingen, wel signalen:
 - Er lijkt een afname in sociale activiteit, maar nog geen toename in 1,5m afstand houden
 - Naleving thuiswerken is stabiel
 - Toename draagvlak voor 1,5m afstand houden
 - Afname voor thuiswerknorm (beperkte implementatietijd voor werkgevers en voor deel werknemers is 50% thuis geen aanscherping).
- Het draagvlak voor de inzet van het CTB was toegenomen in de afgelopen 3 weken, waarbij toepassing in de horeca met 63% lager scoort dan andere gelegenheden (66%- 72%). Het draagvlak is lager naarmate mensen jonger zijn.
- Solidariteit en rechtvaardigheid zijn in deze fase van de pandemie extra belangrijk om vertrouwen en draagvlak te bevorderen. Dit vraagt om transparante, goed onderbouwde uitleg van de beleidskeuzes.

Toegepast

- Uitgangspunt: het CTB wordt ingezet omdat het een risico-verlagende manier is om ondernemingen open te houden en op capaciteit te laten draaien.
- Het collectieve belang is maximale vrijheid en deelname aan de maatschappij voor iedereen, én toegankelijkheid van zorg. Het is daarom uitlegbaar dat de keuzevrijheid om niet te vaccineren, bij huidige oplopende infectiegraad en ziekenhuisopnames, gevolgen heeft in de vorm van uitbreiden van de toepassing van het CTB. Belangrijke overwegingen:
 - Praktische uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Feitelijke en zichtbare controle is van belang voor naleving.
 - Effectiviteit. Veel mensen zijn bereid maatregelen te volgen als die effectief zijn. Leg dit daarom goed uit in relatie tot viruscirculatie en vaccinatiegraad. Specifiek wat het CTB in de zorg toevoegt aan reeds ingezette/eerdere maatregelen (zoals bezoek ontvangen op de eigen kamer in plaats van in de gezamenlijke ruimten, 1,5 meter afstand, etc). Deze uitleg draagt ook bij aan ervaren rechtvaardigheid.
 - Impact op kwetsbare groepen. Bijvoorbeeld bij bewoners van instellingen kan het CTB beperkingen aan de bezoekmogelijkheid opleggen met negatieve gevolgen voor het welbevinden.
 - Toegankelijkheid: goede toegankelijkheid van testen voor toegang is een belangrijke randvoorwaarde voor de inzet van CTB (dichtbij en gratis).
 - Draagvlak: betrek ondernemingen en instellingen zoveel mogelijk bij de afwegingen.

Aandachtspunten voor communicatie

- Leg helder de effectiviteit van het uitbreiden van het verplichte CTB uit in relatie tot viruscirculatie en het belang hiervan voor het terugdringen van de pandemie in relatie tot de vaccinatiegraad.
- Heldere, consistente en herhaalde communicatie over het nut, noodzaak, effectiviteit en uitvoerbaarheid van naleving van de (basis)maatregelen, ook voor gevaccineerde mensen, is essentieel (zowel vanuit oogpunt van welbegrepen eigenbelang, belang van bedrijven en organisaties als voor de samenleving als geheel);
- Blijf het belang van vaccinatie uitleggen, zeker nu ook veel mensen die gevaccineerd zijn in het ziekenhuis opgenomen worden met Corona. Leg uit dat vaccinatie niet alleen over de bescherming van individuen gaat, maar ook om het omlaag brengen van de circulatie van het virus in de bevolking.
- Bereid mensen voor op eventuele vervolgmaatregelen mocht het maatregelenpakket niet het gewenste effect hebben. Benoem welke maatregelen voorbereid worden.
- Benoem dat iedereen nodig is om de pandemie onder controle te krijgen.
- Licht toe wat de achterliggende overwegingen zijn van de besluitvorming:
 - hoe er rekening is gehouden met de eerlijke verdeling van lusten/lasten
 - welke alternatieven zijn besproken
 - de rol van solidariteit (elkaar beschermen, zorg openhouden, sectoren openhouden, het CTB voor iedereen mogelijk maken).
- Leg uit dat solidariteit in deze fase gericht is op het omlaag brengen van de circulatie van het virus, niet alleen of voornamelijk voor mensen zelf, maar ook voor de ouderen en kwetsbaren in de samenleving en het overbelaste zorgpersoneel. Leg uit dat afstand houden en vaccinatie daarbij heel effectief zijn.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC (I)

Opiniebeeld (peiling 26-28 oktober en 2-3 november)

- Zes op de tien mensen maken zich (grote) zorgen over de huidige situatie rondom het coronavirus, met name over uitgestelde operaties en druk op de zorg.
- Zes op de tien mensen vinden dat de overheid weer meer maatregelen moet nemen en adviezen moet aanscherpen.
- Het thuiswerkadvies, het laten zien van het coronatoegangsbewijs waar dit verplicht is, de maatregel om een mondkapje te dragen waar dit verplicht is en het advies om afstand te houden worden het meest genoemd om aan te scherpen.
- Vier op de tien mensen vinden dat het onverantwoord was om de coronamaatregelen per 25 september verder te versoepelen. De helft van de mensen vindt dan ook dat de 1,5 meter afstand weer verplicht moet worden.
- Bijna twee derde heeft begrip voor de beperkingen die nu nog gelden.
- Bij een kleine 80% van de bezoeken wordt er gevraagd naar het CTB, maar slecht bij 1/3^e in combinatie met een ID-bewijs. Bij zo'n 20 % wordt er helemaal niet gecontroleerd op het coronatoegangsbewijs (peiling 2-3 november). De naleving is dan ook iets verbeterd ten opzichte van een week eerder. Bij de sectoren die er begin november zijn bijgekomen is de naleving lager, maar dit kan ook liggen aan het feit dat het daar pas kort geldt.
- Twee derde van de mensen die moeten testen voor een CTB zijn nog niet ergens geweest waar je een CTB nodig had. Dit geldt maar voor een derde van de mensen die zijn gevaccineerd of een herstelbewijs hebben.
- Men is sinds half september positiever geworden over het gebruik van het coronatoegangsbewijs, ook vinden meer mensen het een oplossing. Wel vinden meer mensen dat het coronatoegangsbewijs mensen uitsluit.
- Ook is er sinds half september een stijging te zien voor alle locaties waar mensen een CTB passend vinden, ook op de locaties waar een CTB nu niet nodig is. Er is een groep van ruim 15% die vindt dat een CTB niet passend is (ongeacht de sector waarin het wordt toegepast).

Algemeen

- Er is een duidelijke roep in de samenleving dat meer maatregelen nodig zijn, dit komt ook terug in de media. Uit de peiling van twee weken geleden was te zien dat daarvoor al draagvlak was. We weten uit eerdere besmettingsgolven dat als het aantal besmettingen toeneemt, het draagvlak voor maatregelen ook groter wordt.
- Een deel van de samenleving heeft het gevoel dat we te ruim hebben versoepeld. Benoem dit sentiment en geef aan waarom dit in september een verantwoorde stap was (uiteindelijk is het enige voorspelbare aan het virus dat het virus onvoorspelbaar is)
- Deze ronde van verzwaringen is anders dan de eerdere verzwaringen. Toen gold steeds: niet iedereen die gevaccineerd wil worden, kan ook gevaccineerd zijn. Dat is nu anders. Een deel van de gevaccineerden zal ervaren dat de huidige verzwaringen veroorzaakt worden door de niet-gevaccineerden en dus eigenlijk onnodig zijn. Dit leidt tot polarisatie. Als het kabinet zou kiezen voor verzwaringen die voornamelijk gevolgen hebben voor niet-gevaccineerden dan wordt dat door een

deel van de samenleving ervaren als maatschappelijke uitsluiting en ook dat leidt tot polarisatie. Het is raadzaam om in de communicatie door het kabinet zo verbindend mogelijk te zijn, mogelijke spanningen te benoemen en dilemma's te schetsen.

- Wees transparant over de filosofie en ratio achter de maatregelen en benoem bijbehorende dilemma's; benoem waar mogelijk de (bewezen) effectiviteit van de maatregelen ikv het einddoel: minder ziekenhuisopnames (Waarom gaat dit werken? Wanneer is het genoeg?)
- Benoem de uitgangspunten van het beleid expliciet. Benadruk het gemeenschappelijke doel. 1. Kwetsbare beschermen, 2. De zorg toegankelijk houden voor iedereen (dus geen uitstel van planbare zorg). 3. Zicht houden op het virus. Dit kan worden aangevuld met het vierde uitgangspunt: beperken van sociaaleconomische en maatschappelijke schade.
- De ongevaccineerden zijn niet één groep. Benoem dat het mensen zijn die niet kunnen, niet willen en die twijfelen. Maak expliciet wat we doen om de vaccinatiegraad te verhogen. Voorkom ook dat deze groep de schuld krijgt van verzwaringen.
- Benoem wie wat zelf kan doen om een bijdrage te leveren aan het verder voorkomen van een opleving van het virus: burgers (*communicatie*: vaccineren/CTB/testen en quarantaine/basisregels), sectoren (*context*: naleving bevorderen) én de overheid (*controle* + maatregelen in de zorg).

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC (II)

Coronatoegangsbewijzen (CTB)

- De samenleving is verdeeld over het CTB. Maar mensen zijn sinds de introductie wel positiever gaan denken, dat komt ook omdat het voor veel mensen eenvoudig is om het CTB te krijgen. Vier op de tien zegt wel dat het CTB mensen uitsluit, dat is meer dan bij een meting twee weken geleden. Die uitsluiting zien we terug in de cijfers, 2/3 van de mensen die niet-gevaccineerd is, geven aan dat ze niet naar locaties gaan waar het CTB geldt.
- De naleving en controle van sectoren en organisaties kan en moet op dit moment echt beter. Bij een aanzienlijk deel van de bezoeken aan CTB-plichtige locaties wordt er niet gecontroleerd of niet goed op het CTB:
 - Grofweg gaat het bij 1/3^e goed, bij 1/3^e wordt alleen gescand en niet op ID gecontroleerd en bij zo'n 30% wordt helemaal niet gecontroleerd.
 - Op locaties waar een kaartjescontrole is (bioscoop, theater, etc) wordt vaker gecontroleerd dan op plekken waar mensen makkelijk in- en uitlopen.
- Verbetering van de controle en handhaving door sectoren zelf en overheid helpt bij het vergroten van het draagvlak en het gevoel van veiligheid.
- Voor al deze sectoren zijn de lasten om controles te organiseren hoog, personeel moet worden vrijgemaakt en vrijwilligers moeten worden gevonden voor de controles. Bij het bevorderen van locaties om dit te doen, helpt het als het kabinet in de communicatie dit ook erkent en benoemt.
- Specifiek voor de detailhandel (zeker in winkels waarbij veel in- en uitloop is) betekent dit dat de toepassing van het CTB zichtbaar zou kunnen gaan worden met rijen voor de deur op drukke winkeldagen.
- Het CTB voor bezoek in de zorg zal kunnen rekenen op draagvlak. Veel mensen zien het nut van het gebruik van een CTB bij bezoek aan kwetsbaren.
- Deze maatregel raakt met name mensen die niet-gevaccineerd zijn. Als hier te veel nadruk op wordt gelegd, dan draagt dat bij aan het vergroten van het gevoel dat zij steeds meer worden uitgesloten van de samenleving. Dat is niet wenselijk. Leg daarom duidelijk uit dat deze maatregel ook bedoeld is om hen te beschermen.
- Voor het draagvlak is het ook verstandig om te benadrukken dat de inzet voor langere tijd is, mogelijk enkele maanden), maar dat er ook een einde komt aan de inzet van het CTB (het is nodig voor een tijd, maar niet voor altijd). Noem geen data en manage de verwachtingen goed. De grootste onzekere factor is de introductie van een nieuwe variant van het virus. Regelmatig wordt opnieuw beoordeeld of het CTB kan vervallen. Benoem ook dat het kabinet geen knipperlichtbeleid wil. Als het CTB vervalt, dan kan dat alleen als de verwachting is dat het langere tijd niet nodig gaat zijn.

Omgevingstoets buitenland

Maatregelen	NL	BEL	DUI	FRA	VK	POR	DK
Beeld 14 daagse incidentie Vaccinatiegraad	412,2/100.000 84,4%	817,6 /100.000 86.1 %	146/100.000 Op 4/11: 20.398 besmettingen 2136 op de IC. 67,1%	48/ 100.000 Op 04/11: 3147 besmettingen 86.8%	416/100.000 (7 daagse incidentie) 79.3%	85.37/100.000 91.3%	234/100.000 85.8%
Onderwijs	Open	PO volledig open, VO en HO gedeeltelijk open	Open; mogelijk plaatselijk nog restricties.	Open zonder beperkingen	Zo normaal mogelijk open.	Open	Open
Winkels & Horeca	- Horeca tussen 00:00-06:00 gesloten - 75% norm horeca en evenementen	Per 1/11 voeren ook Vlaanderen en Wallonië de coronapas in voor de horeca, evenementen en fitnesscentra	Per 23/8 is er voor binnenruimtes een coronatoegangsbewijs nodig. Per 11/10 wordt een eigen bijdrage gevraagd voor testen. In sommige deelstaten 2G-regime.	CTB verplicht bij toegang. Voor discotheken geldt dat binnen 75% open mag, en buiten 100%. Per 15/10 zijn testen niet meer gratis. Er geldt nog een afstandsadvies, wat lokaal aangevuld kan worden met een mondkapjesplicht.	Open sinds 19 juli zonder beperkingen.	Per 1 oktober geen CTB verplicht meer in restaurants.	Open sinds 10 september zonder beperkingen
Mondkapje	Verbreed per 6/11	Per 29/10 : Mondmaskers worden terug verplicht in binnenruimtes zoals winkels, publieke ruimtes, etc.	Verplicht in afgesloten openbaren ruimtes.	Mondkapjes blijven binnen verplicht (winkels, openbare gelegenheden, restaurants, etc.). Per 8/11 hernieuwde invoering mondkapjes op basisschool (vanaf 6 jaar) in 40 departementen.	Vervallen sinds 19 juli.	Verplicht in het openbaar vervoer.	Alleen verplicht op vliegvelden.
Quarantaineplicht	De quarantaineplicht (voor niet gevaccineerden) bij het inreizen vanuit zeer hoogrisicogebied en uitzonderlijk hoogrisicogebied.	Besluitvorming hierover niet voorzien.	Overtreding wordt bestraft, lijkt sprake van lokale verschillen m.b.t. handhaving en hoogte van de boete.	Overtreding wordt bestraft met een vast boete van €1000 (die kan worden verhoogd naar €1300).	Geen, ook geen zelf-isolatie na contact met iemand die positief getest is.	Alleen voor personen zonder DCC	Alleen voor personen zonder DCC
1,5* meter	Afgeschafte per 25 september, per 3/11 advies om 1,5m afstand te houden	Verplicht, wijzigingen op korte termijn niet voorzien.	Verplicht,	Er is op dit moment nog geen sprake van het loslaten van de 2 meter maatregel.	Vervallen per 19 juli.	Afstandsnorm nog van kracht.	Vervallen per 10 september.
Coronatoegangsbewijzen	Brede inzet CTB vanaf 13 jaar - Verbreide inzet in sectoren per 6/11	Inzet bij grotere evenementen (200+ personen binnen, 440+ buiten). CTB per 1/11 verplicht in horeca en	De 16 deelstaten hebben een eigen beleid. In delen van Duitsland wordt onderscheid gemaakt	CTB's zijn sinds 9 augustus een aanvulling op de basismaatregelen	Mogelijk verplichting CTB in najaar 2021 afhankelijk van stand epidemie.	Verplicht voor: - Evenementen - Bars en clubs - Gezondheidsinstell ingen	Vervallen per 10 september.

695467